

LISTEK.

Prof. dr. V. Jagić, velikega Miklošiča veliki in najslavnejši učenec in naslednik, je slavil dne 6. julija t. l. svojo šestdesetletnico v ozkem krogu svojih sorodnikov in svojih učencev. Mož je torej povsem skromno in tiho proslavil ta dan, dasi bi ga bil lahko z ozirom na svoje stališče praznoval slovesneje. Kajti Jagić je med živečimi slavisti liki velikan ter obladuje s svojim znanjem vse stroke in dele slovanske filologije. Taka vesoljnost je postala jako redka in bode še redkejša; na eni strani brani preobilo gradivo, da bi mogel proučiti vse dele ogromne tvarine, na drugi strani pa se pojavlja seperatizem, ki odgojuje »bohemiste«, »poloniste« i. t. d. mesto slavistov. Jagićev duh pa obsega celo velikansko poprišče slovanske vede!

»Ljublj. Zvon«, kateremu je bil prof. Jagić vedno naklonjen in mu je to tudi pokazal s tem, da mu je poslal nekatere beležke, se je slavnega jubilarja spominjal že l. 1886. ter je tačas navedel glavne podatke iz njegovega življenja in nebroj naslovov njegovih učenih razprav.

Jagić, ki je z Račkim in Kukuljevićem ustanovil ugledno znanstveno glasilo »Književnik«, je pripravil temelj, na katerem je Strossmayer ustanovil jugoslovansko akademijo; bil ji je tudi marljiv član ter je z obilnimi razpravami v »Radu« in z izdajami starih hrvaških pisateljev pospeševal razvoj znanstvenega slovstva.

Ko je ban Rauch odslovil Jagića iz državne službe, je ostal še nekaj časa v domovini, potem pa je poskusil svojo srečo v tujini; bil je profesor na vseučiliščih v Odesi, Berlinu in Petrogradu, odkoder je prišel na Dunaj za naslednika Miklošiču. Odhod iz domovine je bil Jagiću le v prid, ker se mu je na ta način razširilo duševno obzorje in se razvilo njegovo obsežno znanje. V Berlinu je ustanovil l. 1876. vrlo znani »Archiv für slavische Philologie«, ki hrani v svojih 20 zvezkih bogat zaklad literarnih, zgodovinskih, filoloških in etnografskih razprav ter nebroj ocen in naznanil. Velik del tega velikanskega gradiva je potekel iz peresa Jagića samega. Izbornega paleografa se je pokazal Jagić z izdajami starih spomenikov, n. pr. z izdajama »Codex Zographensis« (1879), »C. Marianus« (1883) i. dr.

L. 1887. je prišel Jagić na Dunaj in tu nadaljuje Miklošičevo delo, tako da je tudi pod Jagićem ostalo dunajsko vseučilišče središče slovanske filologije. Pod njegovim vplivom se je ustanovil seminar za slovansko filologijo, kakršnega nimajo nikjer drugod. Jagić in ob njegovi strani prof. Jireček, najboljši poznavatelj zgodovine balkanskih dežel, sta pridobila slovanski stolici na dunajskem vseučilišču največji ugled tudi med širšim svetom.

Jagić je član mnogih akademij in zlasti na dunajski akademiji zavzema vplivno in ugledno mesto.

Jagić je že podaril nebroj krasnih plodov znanstvenega raziskovanja; in sedaj, ko je že slavil svojo šestdesetletnico, je še vedno čvrst, krepak in gibčen navzlic osivelim lasem, in duh njegov je veder in čil. Zato se smemo od njega nadejati še obilo sadov, zlasti večjih del, za katera je poklican spričo svoje univerzalnosti edino le on; med njimi zlasti željno pričakujemo »Očrta slovanske filologije« (»Grundriss d. slav. Phil.«).

Kakor je bil Miklošič, tako je tudi Jagić dika in ponos dunajskega vseučilišča; med obile njegove nekdane in sedanje učence in častivce, ki niso pozabili nanj, ampak so mu iskreno izrazili svojo vdanost, hvaležnost in ljubezen — naj se vrsti tudi »Ljubljanski Zvon« z željo, naj bi Jagić še dolgo vodil usodo slovanske filologije, katere prvi zastopnik je, in naj bi mu bilo usojeno še mnogo let uspešno in plodovito, kakor doslej, delovati na slavni stolici Miklošičevi.

Štirideset napevov za šolske pesmi v Koprivnik - Majcenovi »Začetnici«. Na svetlo dal Anton Kosi, učitelj v Središču. Cena 25 kr. V Ljubljani, 1898.

Med učnimi predmeti ljudske šole ima petje najbolj združevalno moč. Po svoji vsebini je pesem v dotiki z zemljepisom, zgodovino, s prirodopisom, po svoji obliki tudi z jezikovnim poukom. V urah, ki so določene za ta učni predmet, se mora pesemsko besedilo razlagati in učiti. Velik olajšek je torej učitelju, da ima k pesmim, ki so v čitanki, primernih napevov. Zato je Kosijevo delce našim učiteljem gotovo dobro došlo. Gospod Kosi se je pa tudi potrudil, da bi zadostili njegovi napevi vobče svojemu namenu. Napevi so večinoma melodiozni, kar je za petje po sluhu neizogiben pogoj. Tudi nimajo ravno prevelikega glasovnega obsega, intervali niso pretežavni, niti preveliki, napevom je pridejan drugi glas, kar olajšuje učitelju spremljanje z glasbilom (instrumentom); ta drugi glas spremlja prvega večinoma v »poljudnih« intervalih (v terci in seksti). Ako še dostavim, da se napevi vobče ujemajo z besedilom, sem povedal, kar je sploh hvale vrednega.

Gosp. Kosi pa prosi v predgovoru svoje tovariše, naj mu blage volje naznanijo svoje opazke, ter dostavlja, da bode za vsako utemeljeno grajo iz srca hvaležen. Bodi mi torej dovoljeno, da ugodim tudi jaz ti prošnji.

Glede na jezik le eno opazko; namesto: *v Koprivnik-Majcenovi »Začetnici«* bi se moralo pravilno reči: *v Koprivnikovi in Majcnovi »Začetnici«*. — Gosp. izdajatelj je vrstil napeve, kakor so menda v »Začetnici«; bolje bi bil storil da bi jih bil razporedil, kakor so lažji in težji. — Za »tempo« bi bilo ostati pri italijanskih izrazih, ki imajo vsled stoletne rabe določeno veljavo, katero pozna vsaki učitelj z učiteljišča. Nekateri izdajateljevi izrazi izražajo vse drugo nego čas; treba bi jih bilo nadomestiti s primernejšimi — če že noče italijanskih — ter jih po veljavi vrstiti v predgovoru. — Ritem je pri napevih, ki naj se pojejo po sluhu, važnejši nego melodija, ker si le-to otroci mnogo lažje zapomnijo nego ritem; zato bodi ritem preprost in v posamnih melodiških oddelkih dosleden. Gosp. izdajatelj se pa menda te potrebe ne zaveda, ker ritem izpreminja brez vzroka, n. pr. v št. 1. v tretji (popolni) meri (taktu), v št. 2. v predzadnji meri itd. — Popravlja je nekoliko gorenjo splošno pohvalo, želim, da skrči g. izdajatelj v prih. izdaji nekaterim napevom glasovni obseg. Več nego ene oktave ne bi smeli obsegati napevi, ki so namenjeni ljudskošolskim začetnikom. Pri nekaterih napevih bi bil umesten obseg ene kvinte ali sekste zaradi slušnih in glasovnih predvaj. Za otroke v ti starosti je najprimernejša glasovna lega v »enočrtani« oktavi. »Dvočrtani« *d* in *e* ali celo *f* je previsok za ta otroška grla. — V predgovoru jo čitati: »... drugi glas... je namenjen za učiteljevo spremljanje na goslih.« Stereotipna opazka v enakih pesmaricah! Toda kaj naj izda glas enih gosli proti, recimo, 50 otroškim? Da bi bili na ti šolski stopinji tako izurjeni pevci, da bi mogli peti drugi glas, kakor si domišlja